Status for villaksen på Østlandet

NORSKE LAKSEELVER

Norske Lakseelver

Organisasjon for forvaltningslag
i vassdrag med anadrom laksefisk

- Stiftet 1992
- 128 medlemslag per 2025
- > 10 000 forvaltere

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Truslene mot villaksen

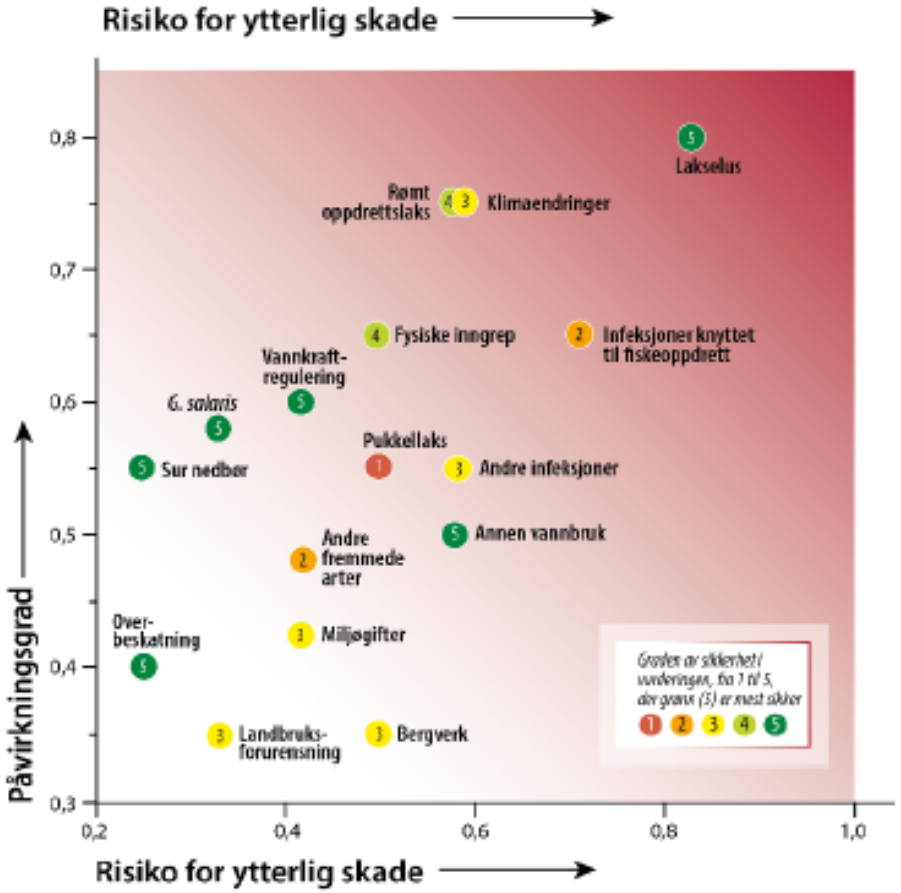

Figur 4. Plassering av de ulike menneskeskapte trusselfaktorene mot laks i et påvirknings- og risikodiagram. Bakgrunnsfargen viser alvorlighetsgrad (mørk farge mest alvorlig). Fargene på punktene symboliserer graden av sikkerhet i vurderingen, basert på hvor godt dokumentert effekten er, og hvor samstemt dokumentasjonen og ekspertene er i vurderingen, etter en femdelt skala.

Kilde. VRL-rapport 21

Truslene mot sjøørreten

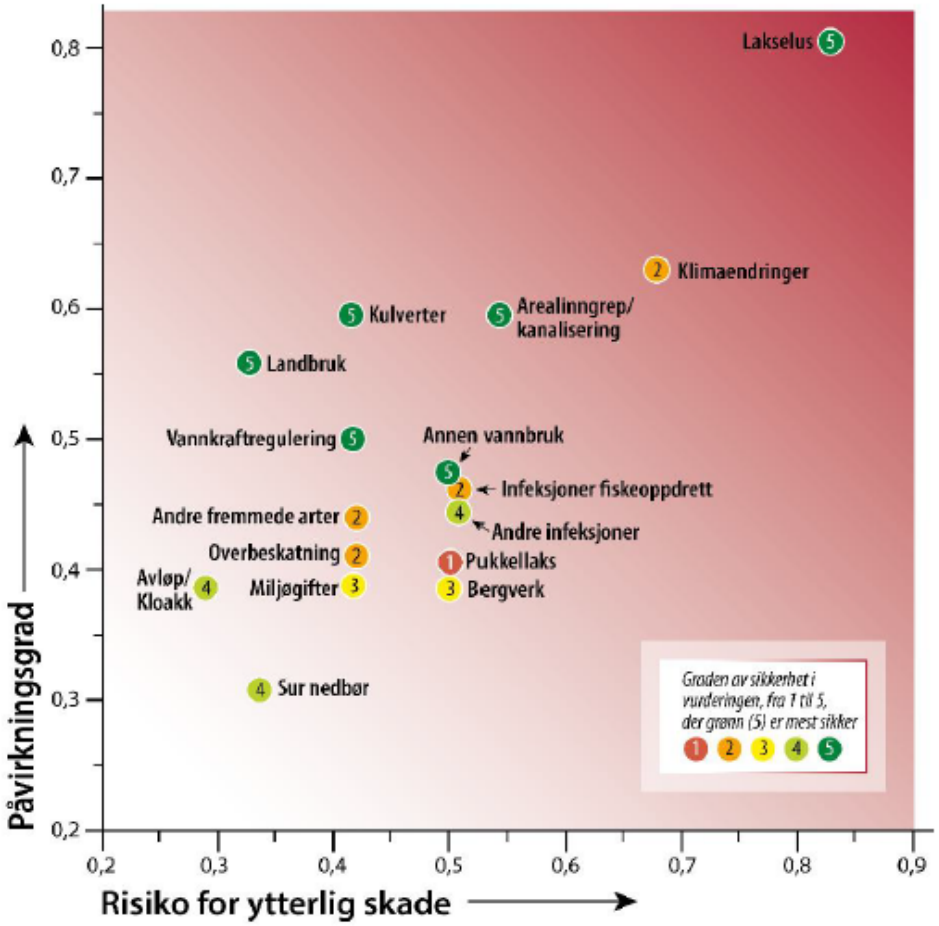

Kilde. VRL-rapport 21

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Fangster i 2025

67 065 i elv

(hvorav 26 395 ble satt tilbake i elvene for å bidra til gytebestanden)

23 208 i sjø

Elver på Østlandet med anadrom fisk

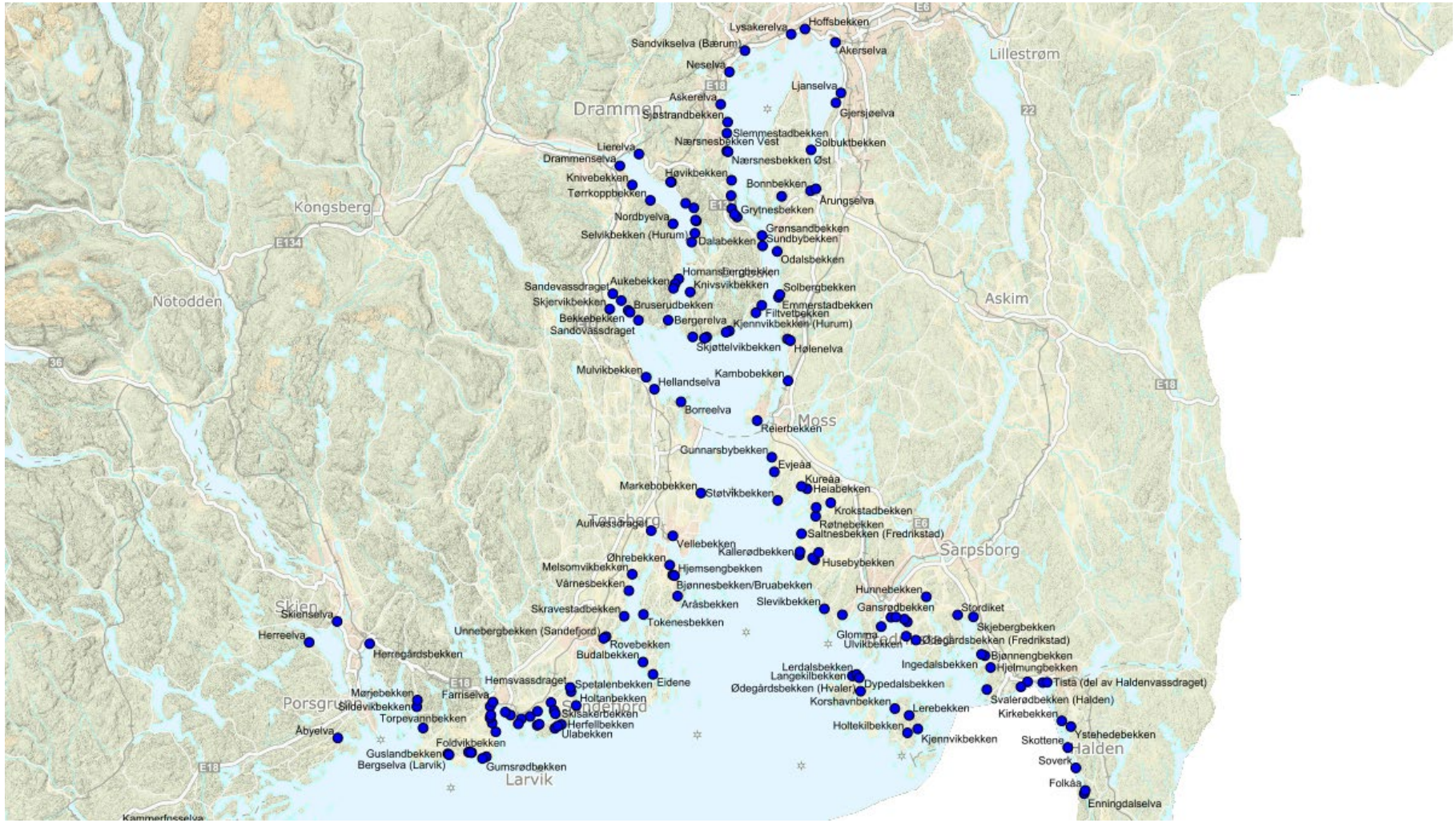

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Lakseelver på Østlandet som VRL vurderer

Sjøørretelver på Østlandet som VRL vurderer

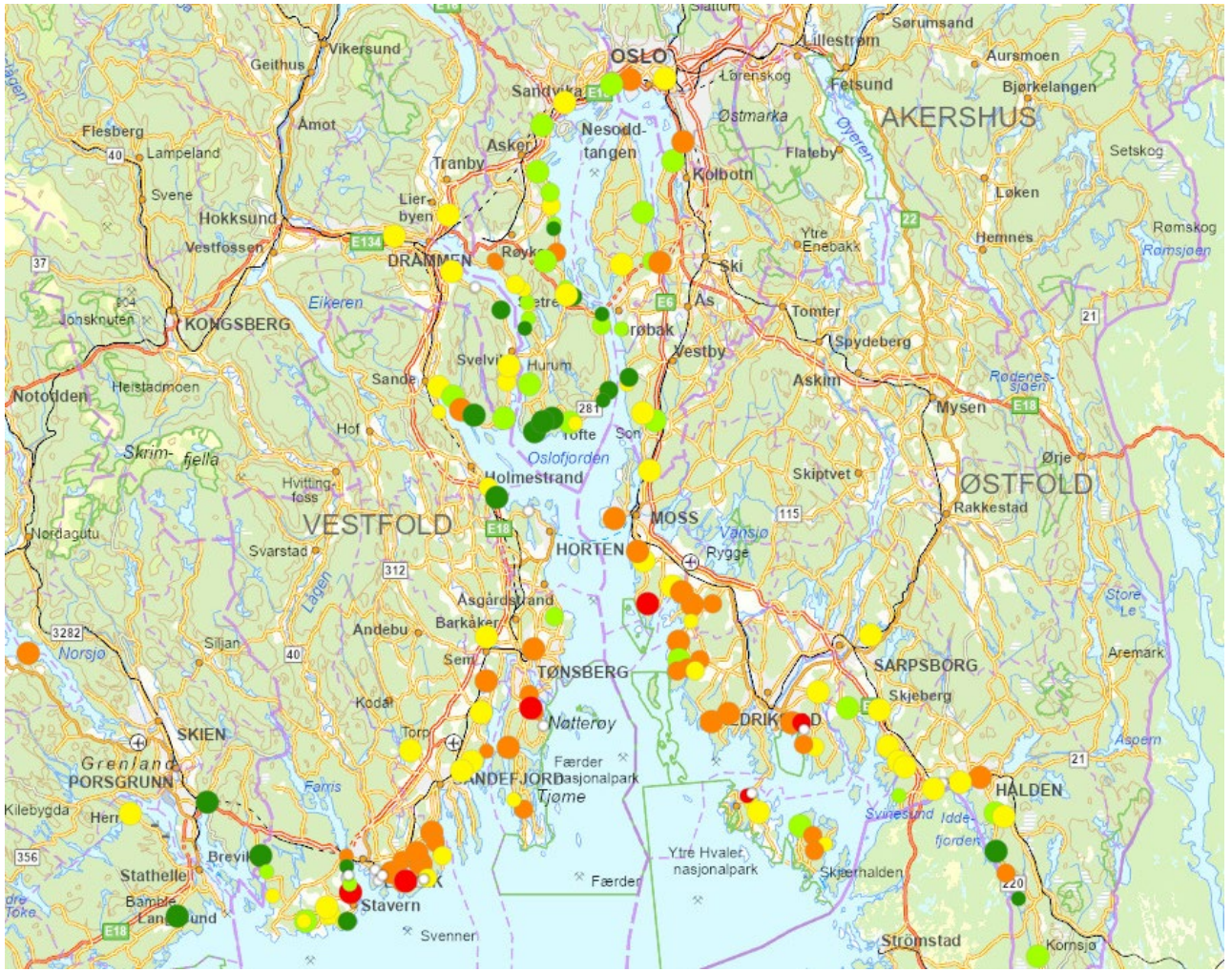

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Gytebestandsmål som forvaltningsmål

- Internasjonal standard, innført 2009
- Nok gytelaks igjen i elva etter endt fiske
- Strengere fiskeregler tilpasset innsiget
- 180 elver er stengt for laksefiske
- Ca. 80 % av undersøkte elver når målet for perioden 2017-2021

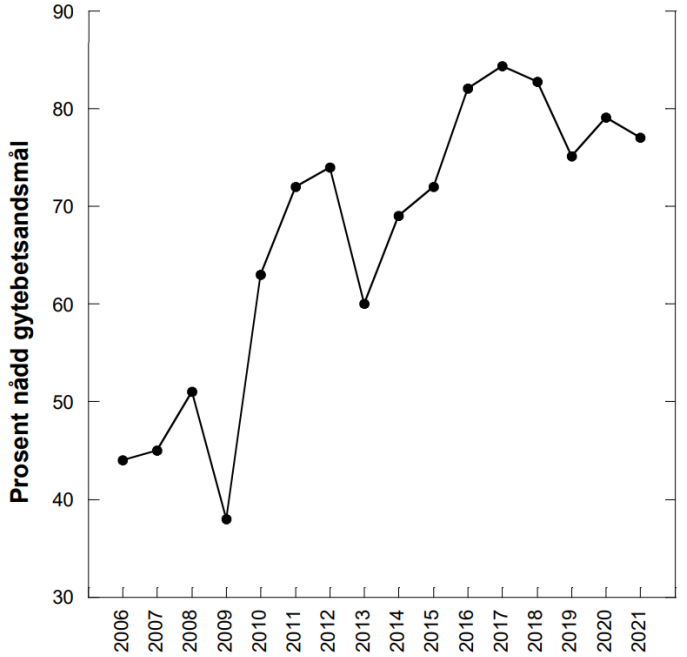

Kilde: Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr. 17 (2022)

Kvalitetsnorm for villaks

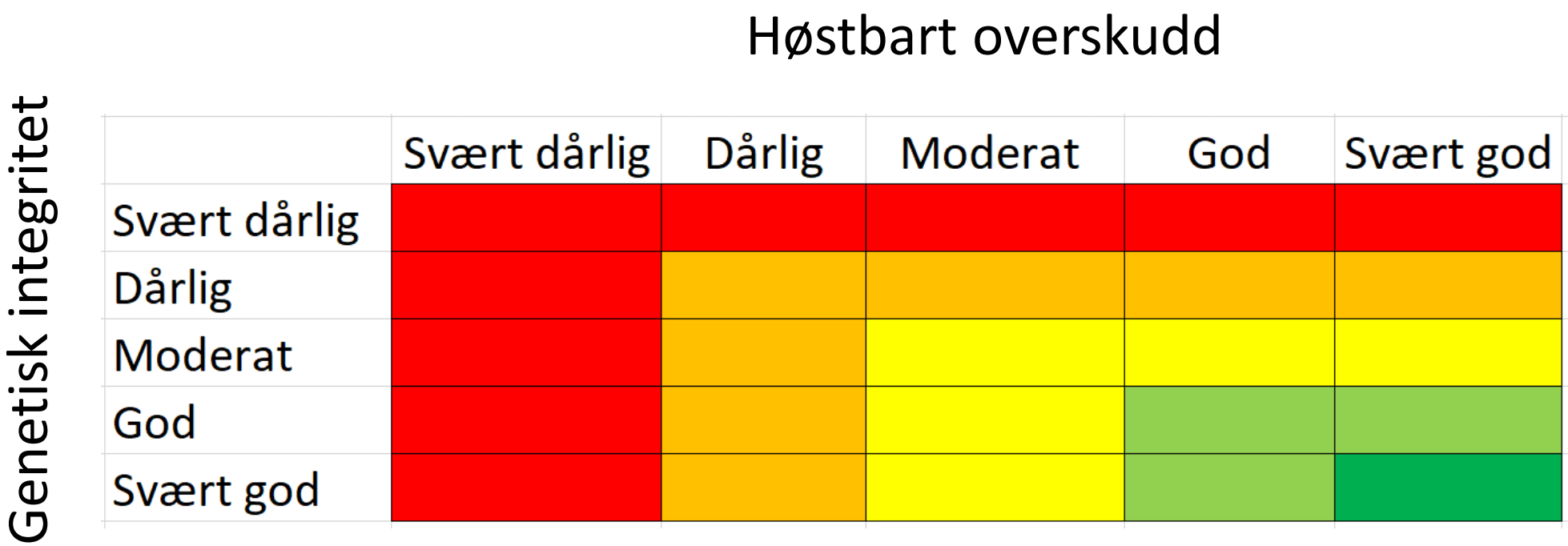

Fastsatt ved kgl.res. 20. september 2013 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 13.

Drammenselva VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	Svært dårlig	Kommentar
Genetisk integritet	Svært god	2023 Ingen endring
Høstbart overskudd	-	Nedskrevet pga. *Gyrodactylus salaris*
Vannkraft	2	
Arealinngrep	1	

Drammenselva - fangst 1993 - 2025

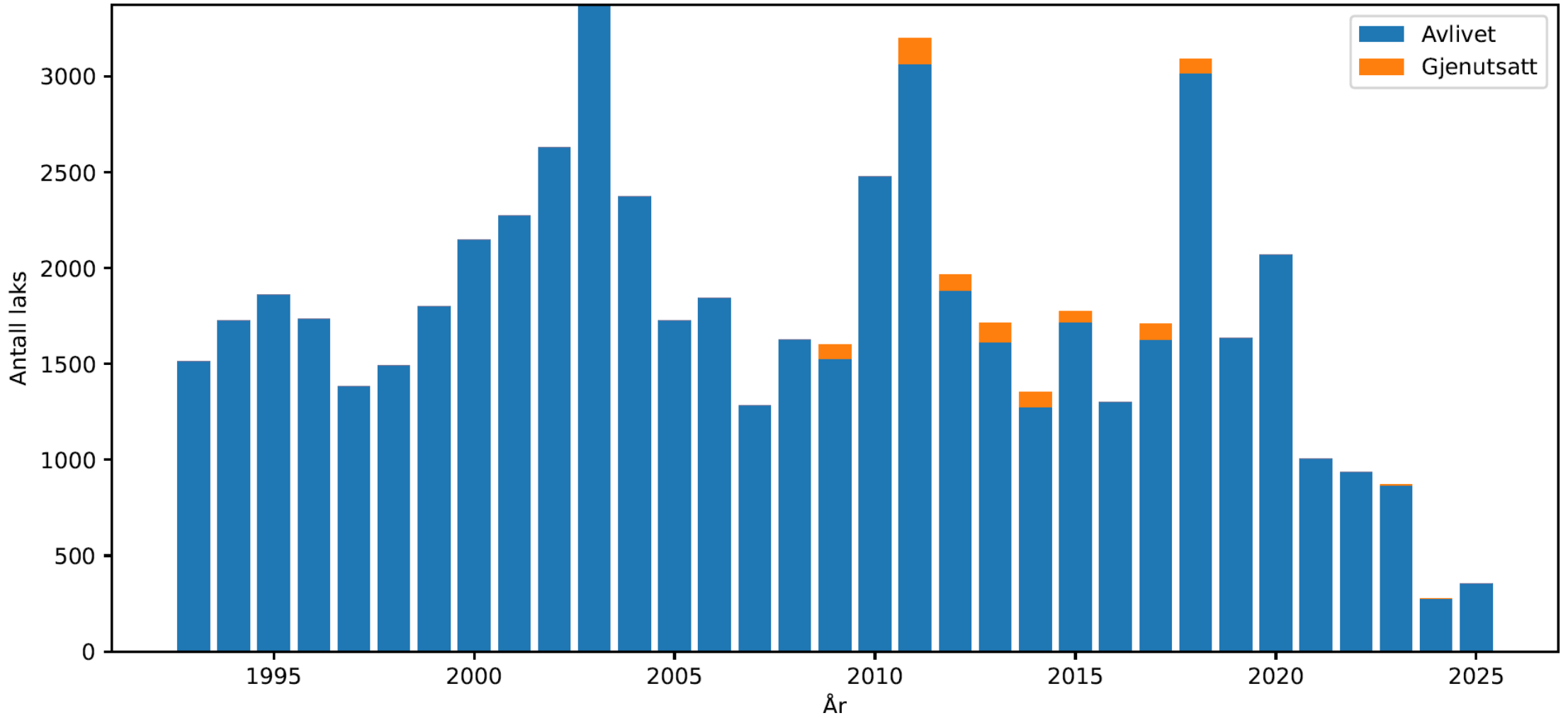

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Lierelva VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	Svært dårlig	Kommentar
Genetisk integritet	Moderat	2023 Ingen endring
Høstbart overskudd	-	Nedskrevet pga. *Gyrodactylus salaris*
Miljøgifter	1	
Arealinngrep	1	
Vannkraft	1	
Annen vannbruk	1	

Lierelva - fangst 1993-2025

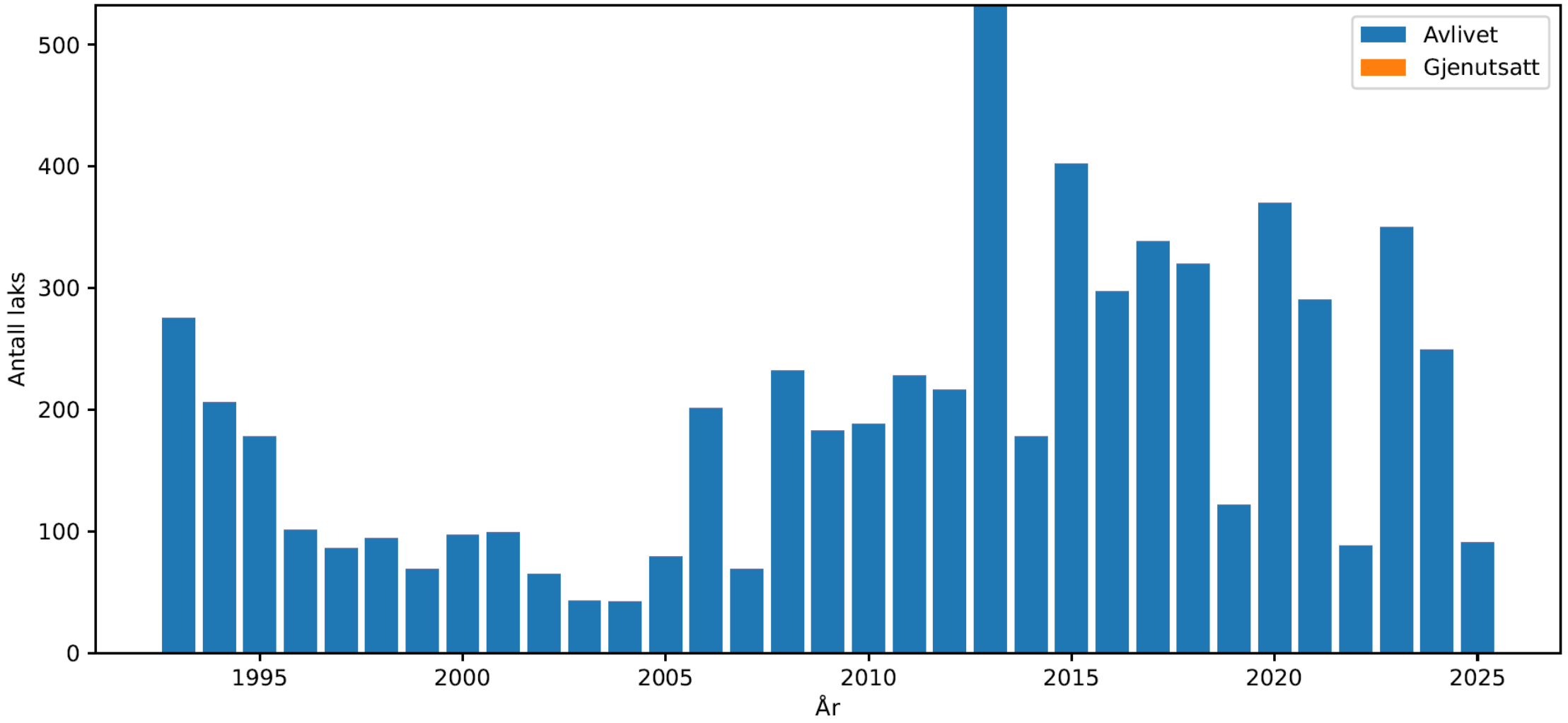

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Lierelva - sjøørret 1993-2025

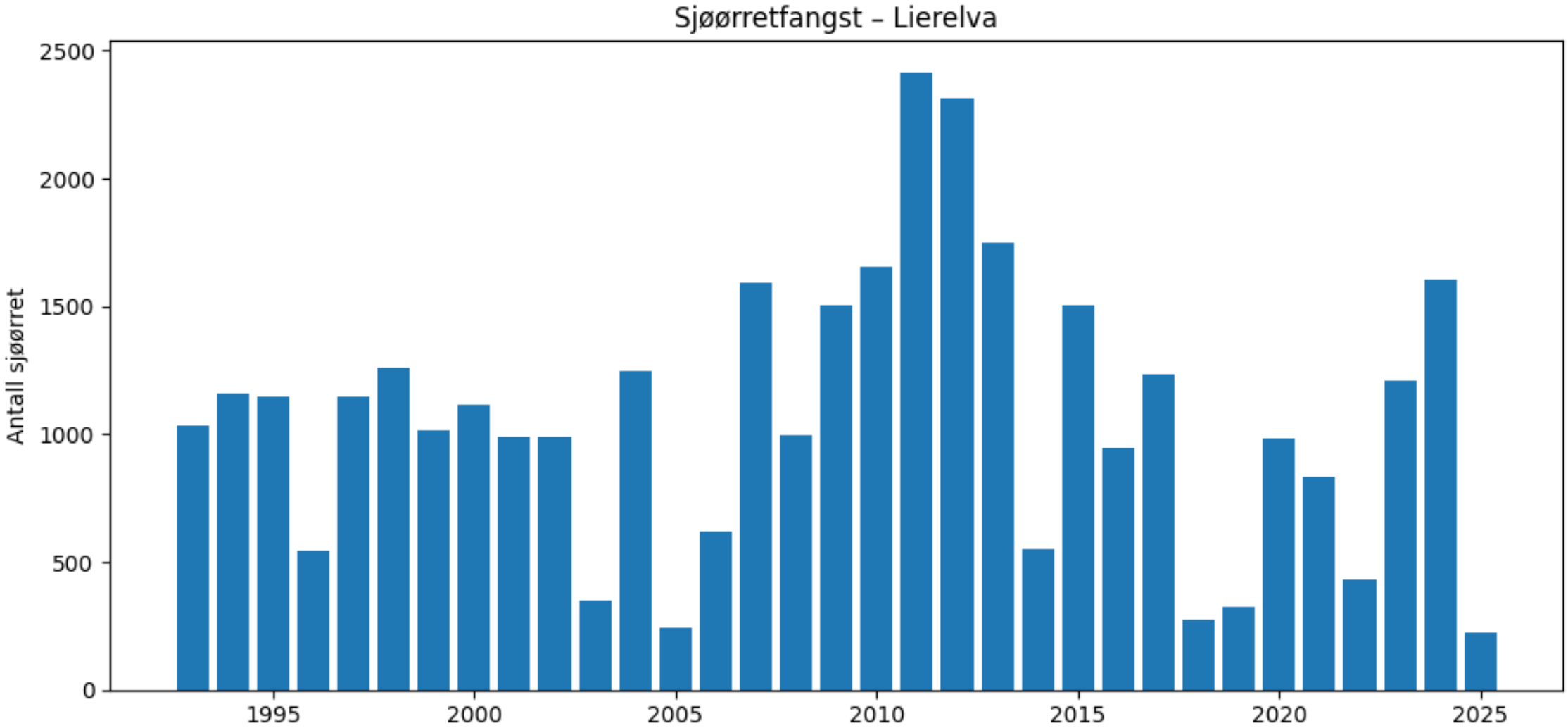

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Numedalslågen VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	Dårlig	Kommentar
Genetisk integritet	God	2023 Endring fra dårlig
Høstbart overskudd	God	*Oppnår100% GBM 85% h.b. overskudd*
Arealinngrep	1	
Vannkraft	2	

Numedalslågen - fangst 1993 – 2025

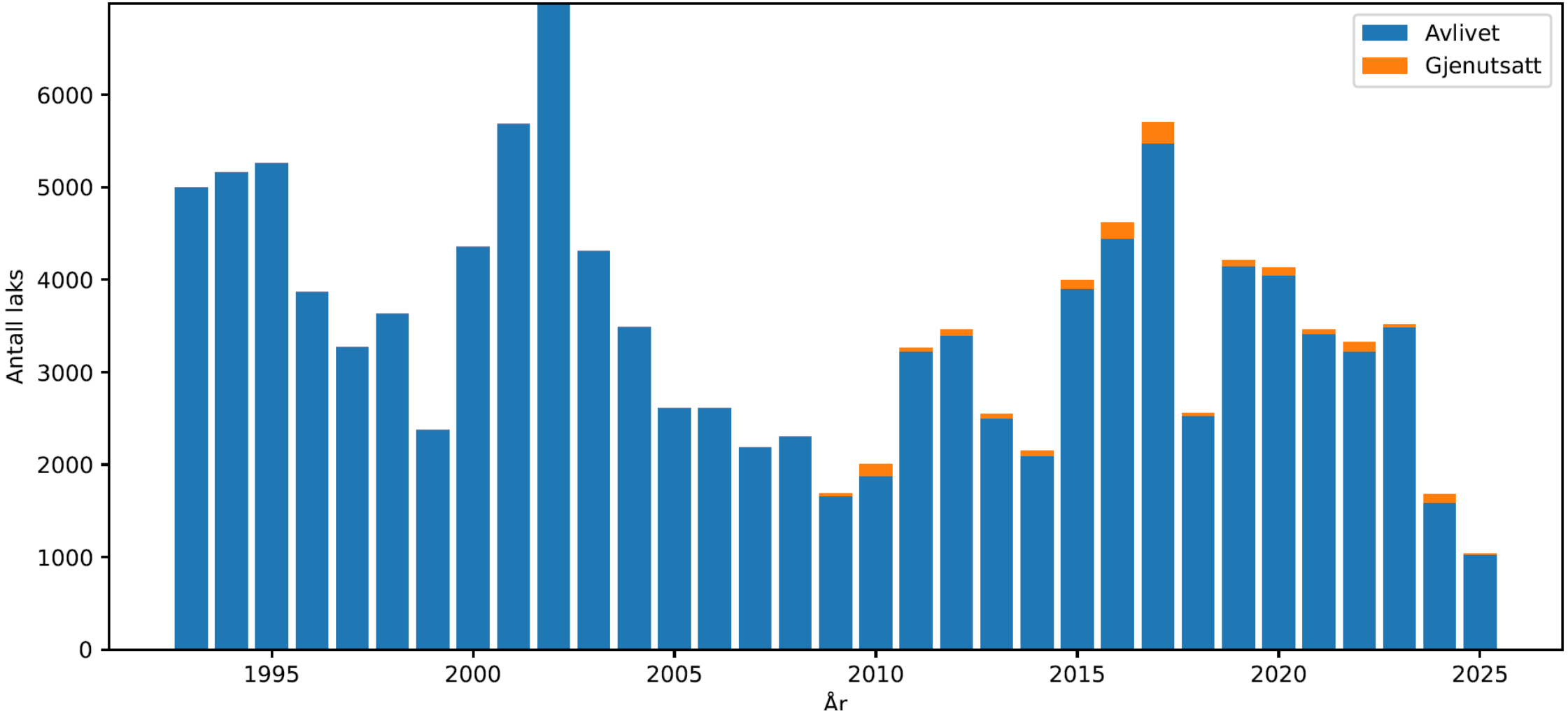

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Skienselva VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	Dårlig	Kommentar
Genetisk integritet	God	2023 Endring fra dårlig
Høstbart overskudd	Moderat	*Oppnår100% GBM 88% h.b. overskudd Nedskrevet p.g.a. kultivering*
Vannkraft	3	
Pukkellaks	1	

Skienselva - fangst 1993 - 2025

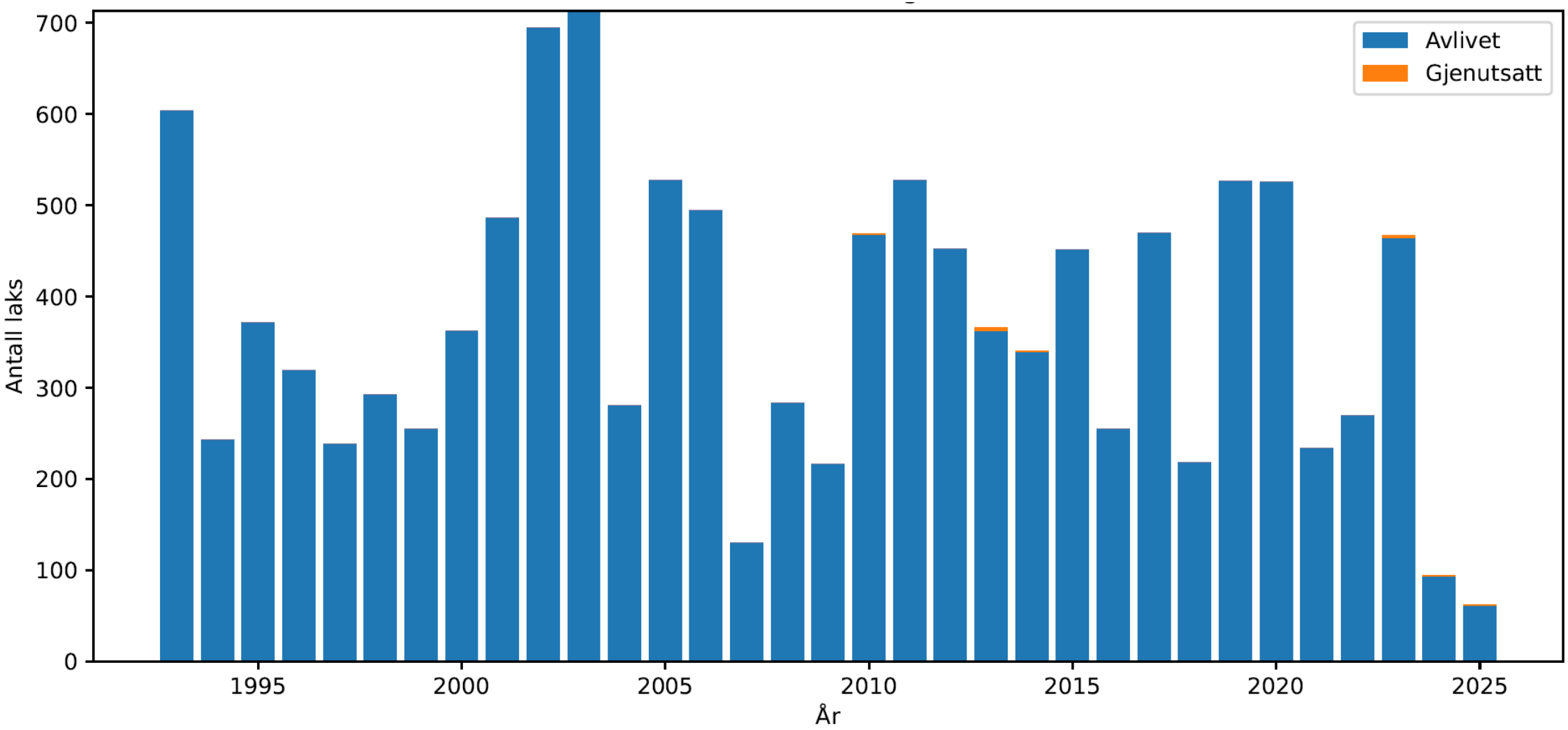

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Glomma og Aargardselva VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	Dårlig	Kommentar
Genetisk integritet	God	2023 Endring fra dårlig
Høstbart overskudd	Dårlig	*Oppnår 97% GBM 65% h.b. overskudd Nedskrevet p.g.a. kultivering*
Vannkraft, avløp	1	
Pukkellaks, overbeskatning	1	

Glomma og Aargardselva - fangst 1993-2025

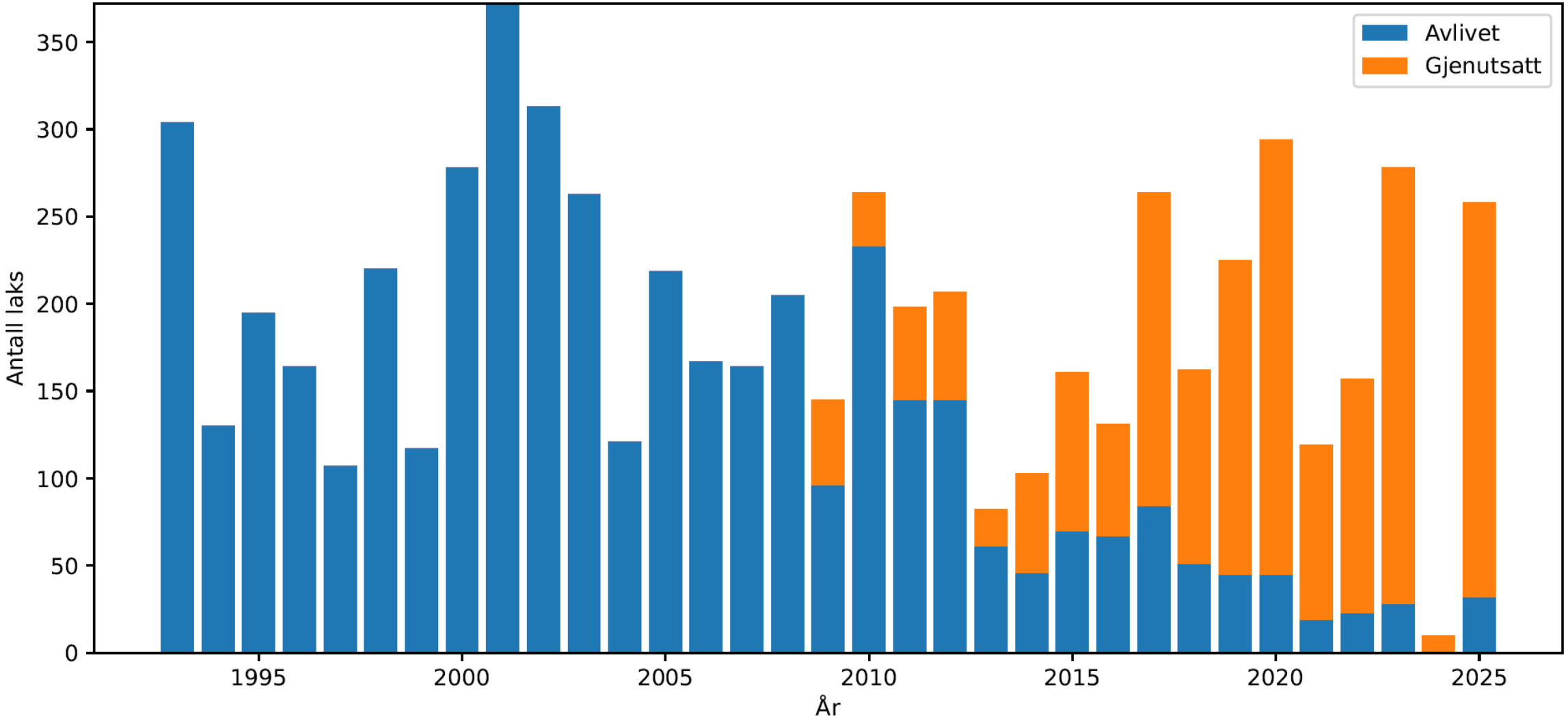

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Enningsdalselva VRL 2015-2019

Status Kvalitetsnorm	**Moderat**	Kommentar
Genetisk integritet	Svært god/god	2023 Ingen endring
Høstbart overskudd	Moderat	*Oppnår 100% GBM 70% h.b. overskudd*
Red skin disease er ikke tatt inn i VRLs vurdering		

Enningsdalselva - fangst 1993 - 2023

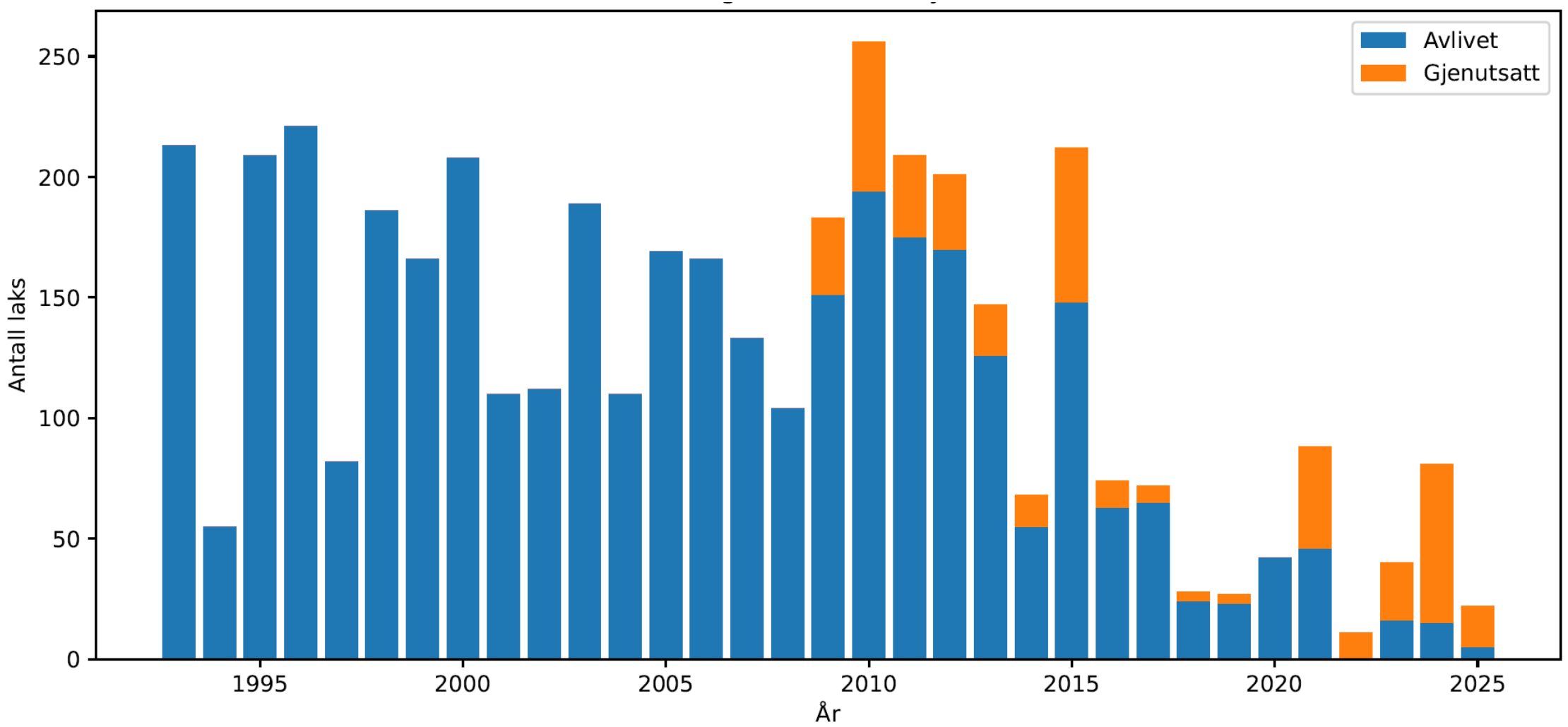

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!

Enningsdalselva – Red skin disease

RSD- et smitteforsøk ved ILAB

14 kjønnsmodne laks ble satt ut i kar som ble tilført eggsporesoppen *Saprolegnia parasitica* fra fisk hentet i **Gaula**.
Senere i forsøket ble fisken også smittet med bakteriene *Areomonas sobria* og *A. piscicola,* hentet fra **Gaula** og **Enningsdalselva**.

Konklusjoner (foreløpige)

- Det er grunn til å tro at *Saprolegnia parasitica* spiller en viktigere rolle i RSD enn tidligere antatt da et sykdomsbilde forenelig med RSD kunne ses hos fisk også før bakterieeksponeringen.
- *Saprolegnia parasitica* kan være hovedårsaken til RSD.
- *Aeromonas*-bakteriene ble funnet systemisk når de etterfulgte en *Saprolegnia parasitica* infeksjon.
- Videre forskning på RSD bør inkludere *S. parasitica*. Det er viktig å kartlegge virulens (evnen til å framkalle sykdom), samt betydning av miljøforhold, temperatur og vannføring i vassdragene.

Elvene innerst i fjorden - fangst 1993 - 2025

	Elv	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Laks	**Akerselva**	2	58	3	46	88	9	9	51	62	4
	Lysakerelva	10	153	103	50	45	8	44	55	49	29
	Sandvikselva	82	303	230	99	126	29	15	106	106	18
Sjøørret	**Akerselva**	8	17	8	36	49	18	17	31	35	11
	Lysakerelva	37	55	19	46	44	19	32	54	37	44
	Sandvikselva	324	368	186	81	49	77	29	107	130	55

Utfordringer framover

- Klimaendringer – tørke og flom, høyere temperatur
- Økt press på vannkraftutbygginger (Numedalslågen)
- Økt sykdomspress (Red skin, vibriose, furunkulose m. m.)
- Næringsgrunnlaget i elvene svekkes? (innsektsdød)
- Nullfiskesoner og Oslofjordfredningen
- Gyrospredning så lenge ikke Drammensregionen er behandla

Munningsfredning

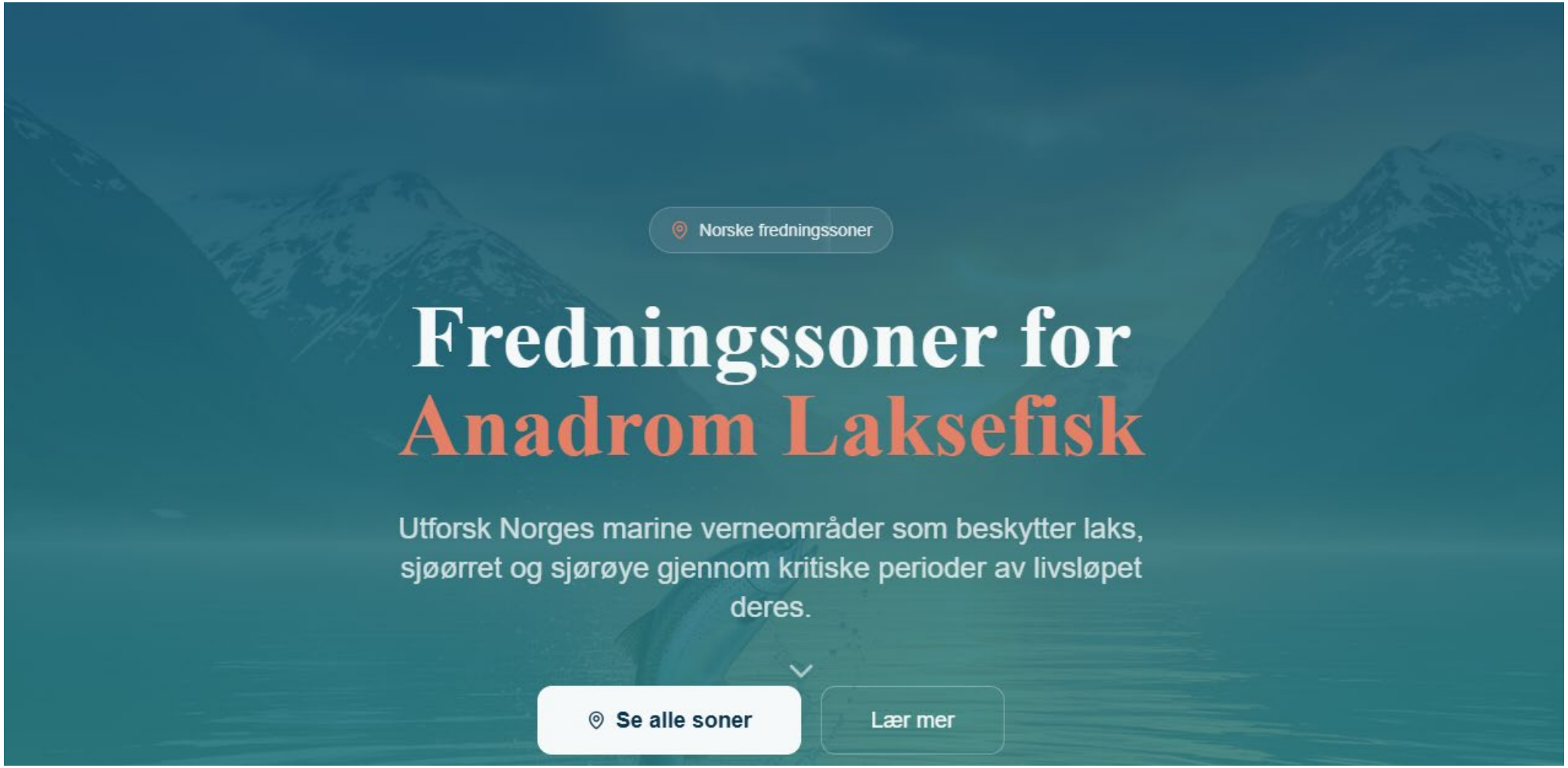

Munningsfredning

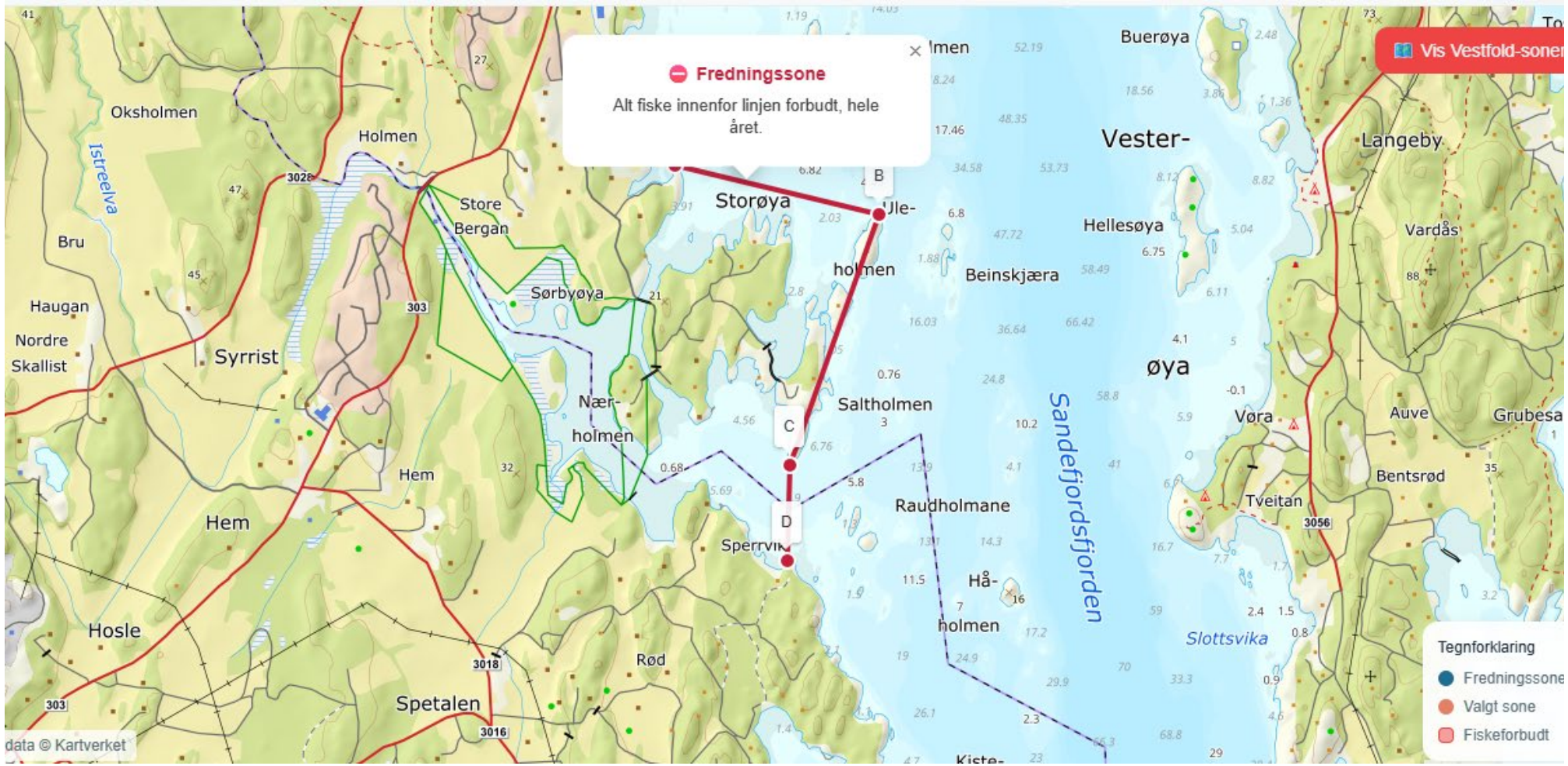

NORSKE LAKSEELVER

- for mer liv i elva!